

ข้อกำหนดว่าด้วย

การค้นพบ โบราณวัตถุ

หรือ ศิลปวัตถุ

ตามพระราชบัญญัติ

โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

ประเทศไทยมีการควบคุมการนำโบราณวัตถุออกนอกราชอาณาจักรตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๙ แต่ด้วยโบราณวัตถุของไทยมีความสวยงาม และเป็นที่ยอมรับของนักสะสมทั่วโลกจึงมีความพยายามนำโบราณวัตถุเหล่านี้ออกไปโดยผิดกฎหมาย ซึ่งในอดีตโบราณวัตถุของไทยถูกลักลอบ นำออกไปนอกราชอาณาจักรหลายครั้ง บางรายการก็สามารถติดตามทวงคืนกลับสู่ประเทศไทยได้ ดังกรณีทับหลังนารายณ์บรรทมสินธุ์ จากปราสาทพนมรุ้ง จ.บุรีรัมย์ ที่เกิดกระแสเรียกร้องจนได้รับกลับคืนมาเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๑ หรือกรณีล่าสุดการส่งมอบคืนทับหลังปราสาท หนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ และทับหลังปราสาทเขาโล้น จังหวัดสระแก้ว จากประเทศสหรัฐอเมริกา

อย่างไรก็ตามหนึ่งในมาตรการสงวนรักษาโบราณวัตถุให้คงอยู่ภายในชาติ คือการมอบเงินรางวัล ๑ ใน ๓ ของมูลค่า แก่ผู้พบและนำส่ง โบราณวัตถุที่เป็นทรัพย์สินของแผ่นดินแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ตามบทบัญญัติพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ในมาตรา ๒๔ *การค้นพบโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุ* มีนิยามไว้ว่า

“โบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุที่ซ่อนหรือฝังหรือทอดทิ้งไว้ในราชอาณาจักรหรือในบริเวณเขตเศรษฐกิจจำเพาะ* โดยพฤติการณ์ซึ่งไม่มี ผู้ใดสามารถอ้างว่าเป็นเจ้าของ ไม่ว่าที่ซึ่งซ่อนหรือฝังหรือทอดทิ้ง จะอยู่ในกรรมสิทธิ์หรือความครอบครองของบุคคลใดหรือไม่ ให้ตกเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน ผู้เก็บได้ต้องส่งมอบแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้วมีสิทธิได้รับรางวัลไม่เกิน ๑ ใน ๓ แห่งค่าของนั้น”

*เขตเศรษฐกิจจำเพาะ (EEZ : Exclusive Economic Zone) มีความห่าง ๒๐๐ ไมล์ทะเลจากเส้นฐานบนฝั่ง

พระอัยการอาชาหลวง ในกฎหมายตราสามดวง (รัชกาลที่ ๑)

เรื่องการมอบรางวัลให้แก่บุคคลที่เก็บโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุส่งให้แก่ทางรัฐนั้นมีปรากฏมาแล้วในกฎหมายตราสามดวงตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๑ ในหมวด “พระอัยการอาชาหลวง”

๐ มาตราหนึ่ง ผู้ใดขุดได้แก้วแหวนเงินทองทรัพย์สิ่งของสิ่งใดใด ก็ให้มี
โทษ ท่านให้เอาทรัพย์นั้นมาถวายแก่พระเจ้าอยู่หัว ให้ทำทรัพย์นั้นเป็น
ตามส่วน ให้แก่ผู้ขุดได้ส่วนหนึ่ง ถ้าผู้ใดขุดทรัพย์สิ่งของไว้ให้มีโทษไป
ถวายแก่พระเจ้าอยู่หัว แล้วมีผู้มากกบทุกให้ชกบด้วยประการใด ท่านให้

ลำดับเวลาการปรับปรุงข้อกำหนดว่าด้วยการค้นพบโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ

พ.ศ.
๒๔๗๗

พระราชบัญญัติว่าด้วยโบราณสถาน ศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ และการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๔๗๗

มาตรา ๒๙ ถ้ามีบุคคลใดนำข้อความอันเป็นประโยชน์มาแจ้งให้ทราบว่า โบราณสถานหรือโบราณวัตถุซึ่งไม่มีเจ้าของมีอยู่ ณ ที่ใด อธิบดีจะขออนุมัติรัฐมนตรีจ่ายเงินจากกองทุนกลางตั้งระบுவไว้ในมาตรา ๒๘* หรือจากเงินทุนอย่างอื่น อันได้มอบไว้แก่อธิบดีเพื่อใช้จ่ายในการนี้ให้เป็นเงินรางวัลตามสมควรก็ได้

*มาตราที่ ๒๘ มีใจความกล่าวถึงเงินที่ได้จากการเก็บค่าธรรมเนียม หรือเงินที่ได้รับบริจาคให้แก่กรมศิลปากร

พ.ศ.
๒๔๘๖

พระราชบัญญัติว่าด้วยโบราณสถาน ศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ และการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๔๘๖ (ฉบับที่ ๒)

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยโบราณสถาน ศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ และการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๔๗๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

มาตรา ๒๙ ถ้ามีบุคคลใดนำข้อความอันเป็นประโยชน์มาแจ้งให้ทราบว่า โบราณสถานหรือโบราณวัตถุซึ่งไม่มีเจ้าของมีอยู่ ณ ที่ใด อธิบดีจะจ่ายเงินจากกองทุนกลางตั้งระบுவไว้ในมาตรา ๒๘ หรือจากเงินทุนอย่างอื่น อันได้มอบไว้แก่อธิบดีเพื่อใช้จ่ายในการนี้ให้เป็นเงินรางวัลตามสมควรก็ได้

(คัดลอกเนื้อหาตามแบบต้นฉบับเดิมที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา)

พ.ศ.
๒๕๐๔

พระราชบัญญัติว่าด้วยโบราณสถาน ศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ และการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๐๔

มาตรา ๒๔ โบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุที่ซ่อนหรือฝังหรือทอดทิ้งอยู่ ณ ที่ใด ๆ โดยพฤติการณ์ซึ่งไม่มีผู้ใดสามารถอ้างว่าเป็นเจ้าของ ไม่ว่าที่ซึ่งซ่อนหรือฝังหรือทอดทิ้งไว้ จะอยู่ในกรรมสิทธิ์หรือความครอบครองของบุคคลใดไม่ ให้ตกเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน ผู้เก็บได้ต้องส่งมอบแก่เจ้าหน้าที่หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แล้วมีสิทธิจะได้รับรางวัลหนึ่งในสามแห่งค่าของทรัพย์สินนั้น

การพระราชทานรางวัลให้แก่บุคคลที่เก็บ
โบราณวัตถุหรือ ศิลปวัตถุ มีตัวอย่างกรณีของการทูลเกล้าฯ
ถวายพระนิรันตราย แต่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ ๔ มีปรากฏใน “พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์
รัชกาลที่ ๔ ฉบับเจ้าพระยาทิพากรวงศ์ (ขำ บุนนาค)” และ
“เรื่องตำนานพระพุทธรูปสำคัญ” ใจความกล่าวถึง เมื่อปี
พ.ศ. ๒๓๙๙ มีการค้นพบพระพุทธรูปบริเวณดงศรีมหาโพธิ์
(เขตเมืองปราจีนบุรี) โดยกำนันอินกับบุตรชาย และได้แจ้งแก่
พระเกรียงไกรกระบวนยุทธ ปลัดเมืองฉะเชิงเทรา เมื่อปลัด
เมืองฉะเชิงเทราทราบความได้พากำนันอินและบุตรชายมาเข้า
เฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และได้ทูลเกล้าฯ
ถวายพระพุทธรูปทองคำที่พบ

เมืองโบราณศรีมโหสถ เมืองโบราณสมัยทวารวดีขนาดใหญ่ที่ตั้งใกล้กับดงศรีมหาโพธิ์
ที่มา : ศรีศักร วัลลิโภดม. สร้างบ้านแปงเมือง. กรุงเทพฯ: มติชน, ๒๕๖๐ หน้า ๓๑๘

ในเรื่องตำนานพระพุทธรูปสำคัญได้กล่าวถึงการทูลเกล้าฯ ถวายพระพุทธรูปทองคำ (พระนिरันตราย) ความตอนหนึ่งกล่าวว่า

“...ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สองคนพ่อลูกนี้มีความ กตัญญูต่อพระพุทธศาสนาและพระเจ้าแผ่นดิน เมื่อขุดได้พระทองคำ เช่นนี้แล้ว มิได้ยุบหลอมไปซื้อขายเป็นอาณาประโยชน์ และยังซำมี น้ำใจทูลเกล้าฯ ถวาย จึงทรงพระกรุณา โปรดพระราชทานรางวัล เงินตรา ๘ ชั่ง...”

พระนिरันตราย (องค์เดิม)

ศิลปะ : ทวารวดี (ราวพุทธศตวรรษที่ ๑๔-๑๕)

ขนาด : หน้าตักกว้าง ๖ ซม. สูงเฉพาะองค์พระ ๘.๒๐ ซม.

วัสดุ : ทองคำ

สถานที่ประดิษฐาน : หอพระสุลาลัยพิमान ในหมู่พระมหाराชมณเฑียร พระบรมมหาราชวัง กรุงเทพฯ

ที่มา : สุริยวุฒิ สุขสวัสดิ์, ม.ร.ว. พระพุทธปฏิมาในพระบรมมหาราชวัง. กรุงเทพฯ : สำนักราชเลขาธิการ, ๒๕๓๕ หน้า ๓๕๕

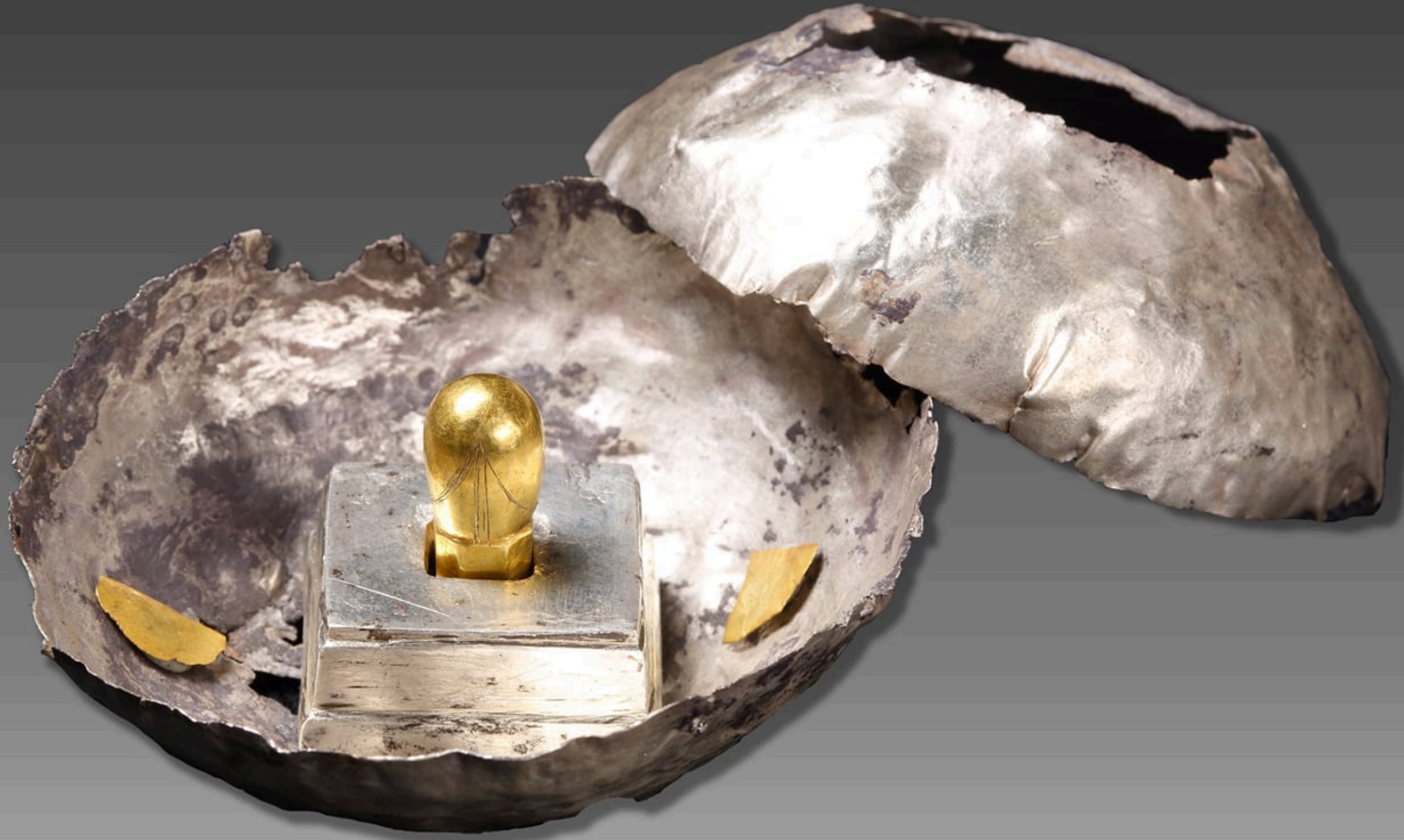

ตัวอย่างการมอบเงินรางวัลแก่ผู้ที่มีมอบโบราณวัตถุ หรือศิลปวัตถุที่ค้นพบให้กับทางกรมศิลปากร

เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ที่ผ่านมารกรมศิลปากรได้รับมอบศิ่วลิ่งค์ทองคำจำนวน ๒ องค์ จาก นายเสกสันต์ นาคกลัด ราษฎรในหมู่ที่ ๒ บ้านจอมทอง อำเภอสีชล จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยนำโบราณวัตถุดังกล่าวไปเก็บรักษาไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ นครศรีธรรมราช

ในการนี้ทางกรมศิลปากรจึงได้มอบเงินรางวัล ๑ ใน ๓ ของราคาประเมินแก่นายเสกสันต์ เป็นเงินจำนวน ๔๕๐,๐๐๐ บาท

ศิ่วลิ่งค์พร้อมฐาน

ศิลปะ : แรกเริ่มประวัติศาสตร์ (ราวพุทธศตวรรษที่ ๑๒)

ขนาด : สูง ๒ ซม. เส้นผ่านศูนย์กลาง ๐.๙ ซม. น้ำหนัก ๑๕ กรัม, ฐานสูง ๑.๑ ซม. กว้าง ๒.๓ ซม. น้ำหนัก ๖.๓ ซม.

วัสดุ : ทองคำ

สถานที่เก็บรักษา : พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ นครศรีธรรมราช

บรรณานุกรม

หนังสือ

ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระ. **ตำนานพระพุทธรูปสำคัญ**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๓. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนอรุณการพิมพ์, พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นางมณี วรทรัพย์ ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๐.

ราชบัณฑิตยสถาน. **กฎหมายตราสามดวง ฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่ม ๒**. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๐.

ศิลปากร, กรม. สำนักโบราณคดี. **พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔** แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ พร้อมด้วยกฎหมายที่เกี่ยวข้อง. พิมพ์ครั้งที่ ๒๑. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สมาพันธ์, ๒๕๖๐.

ราชกิจจานุเบกษา

พระราชบัญญัติว่าด้วยโบราณสถาน ศิลปวัตถุ โบราณวัตถุและการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๔๗๗ (๒๔๗๘, ๑๒ พฤษภาคม) เล่มที่ ๕๒ ตอนที่ ๐ก.

พระราชบัญญัติว่าด้วยโบราณสถาน ศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ และการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๖ (๒๔๘๖, ๑๒ ตุลาคม) เล่มที่ ๖๐ ตอนที่ ๕๔ก.

พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ (๒๕๐๔, ๒๙ สิงหาคม) เล่มที่ ๗๘ ตอนที่ ๖๖ก.

เว็บไซต์

เดลินิวส์. กรมศิลปากรรับมอบศิวลึงค์ทองพันปี. (ออนไลน์). ๒๕๕๗. แหล่งที่มา :<https://www.dailynews.co.th/education/227220>. (๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๔).

